

לימוד בנושא היחס לגויים ולחימה (שכבות יא-יב) "מעשי ידי טובעים בים" או "טוב שבגויים הרוג"?

1. קוראים שני קטעים מהתלמוד

אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים. ואמר רבי יוחנן מאי דכתיב (מה הכוונה בכתוב בשמות יד) "ולא קרב זה אל זה כל הלילה"? בקשו מלאכי השרת לומר שירה [לאחר חציית ים סוף] אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה?! (בבלי, מגילה, 'י עמ' ב')

ויקח שש מאות רכב בחור [פרעה מגייס 300 מרכבות לרדוף אחרי בני ישראל]. משל מי היו בהמות שהיו לעניין המרכבות? אם תאמר משל מצרים היו, והלא כבר נאמר 'וימת כל מקנה מצרים'. ואם תאמר משל פרעה היו, והלא כבר נאמר 'הנה יד ה' הויה במקנך אשר בשדה'. ואם תאמר משל ישראל היו, והלא כבר נאמר 'וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה'. אלא של מי היו? של הירא את דבר ה' [מבין המצרים, שהבריחו את הבהמות מפני מכת הברד]. נמצינו למדין [לומדים] שהמקנה שהניס הירא את דבר ה' היו תקלה לישראל. מכאן היה ר' שמעון אומר: טוב שבגויים - הרוג, טוב שבנחשים - רצץ את מוחו". (מכילתא, בשלח, פרשה א')

- מהו היחס כלפי הגויים בקטעים אלו?
- האם הם מתיישים אחד עם השני או סותרים זה את זה? כיצד זה ייתכן?
- האם אפשר ליישב את הסתירה?
- מהו היחס הראוי ועדיף בעיניכם/ן?

למה מביאה המלחמה את האדם? המלחמה מגלה את האדם האמיתי, כל אחד עומד במערומי נפשו. יש המתעלים, התנהגותם עם חבריהם ועם האויב מצדיקה את השם "אדם", ויש היורדים לשפל מדרגת החיה.

לא די לנצח, יש לדעת איך להישאר אדם.

הדבר המעודד ביותר עבורי הוא שיצאתי מתוך חלום בלהות זה, ונשארתי, כמו עוד אחרים, כשלא הכתמנו את הצלם בו נולדנו בתור בני אדם.

(קובי רבינוביץ, 10.6.67)

כותב המכתב, בן קיבוץ נען, כתב את המכתב בסיום מלחמת ששת הימים. רבינוביץ' נפל בקרב במלחמת יום הכיפורים.

- מה הדילמה והאתגר שמעלה המלחמה?
- כיצד אתגר זה מתייחס לשתי העמדות שראינו ביחס לגויים?

